

Cijfers uit de registratie van huisartsen

peiling 2004

Nederlands instituut voor
onderzoek van de gezondheidszorg

**Cijfers uit de registratie van beroepen in de
gezondheidszorg**

**CIJFERS UIT DE REGISTRATIE VAN
HUISARTSEN**

Peiling 2004

R.J. Kenens
L. Hingstman

November 2004

NIVEL
Postbus 1568, 3500 BN UTRECHT
Telefoon: 030 - 27 29 700
Internet: www.nivel.nl
E-mail: nivel@nivel.nl

Het NIVEL verzamelt en verspreidt kennis en informatie over structuur en functioneren van de gezondheidszorg.

Tot de activiteiten van het NIVEL behoren het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, registratie- en documentatieactiviteiten alsmede het beheren van een (algemeen toegankelijke) bibliotheek.

Deze brochure staat ook op onze internetpagina. Ga naar www.nivel.nl en kies achtereenvolgens:

1. "Feiten & Cijfers Gezondheidszorg"
2. "Beroepsbeoefenaren"
3. "Huisarts"

U vindt de brochure onder het kopje "NIVEL publicaties".

INHOUD	pag.
1. INLEIDING	5
2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA's	8
- Aantal en groei	8
- Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen	9
- Leeftijd	10
- Praktijkvorm zelfstandig gevestigde huisartsen	11
- Aantal praktijken	12
- Apotheekhoudende huisartsen	13
- Fulltime/parttime	13
- Spreiding en dichtheid	14
3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN	18
- Artsen in opleiding tot huisarts	18
- Werkzaamheden afgestudeerden huisartsen	18
- Werkzoekende en praktijkzoekende huisartsen	24
- Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest	28
4. SAMENVATTING	29
5. BEGRIPPEN	30

1. INLEIDING

Het NIVEL beschikt over een aantal registraties van beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg (huisartsen, verloskundigen, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, oefentherapeuten Cesar en oefentherapeuten-Mensendieck). Voor de huisartsen houdt het NIVEL een tweetal registraties bij:

1. de registratie van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's en
2. de registratie van afgestudeerde huisartsen.

Allereerst zal de opzet van beide registraties in het kort worden toegelicht.

Registratie zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's

Sinds 1974 wordt op het NIVEL een registratie bijgehouden van zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's. Dit zijn huisartsen die de algemene praktijk uitoefenen voor ziekenfonds- en particuliere patiënten én die ziekenfondspatiënten op eigen naam of op naam van de maatschap hebben. De gegevens voor deze registratie worden verkregen via diverse bronnen (Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie, NHG e.d.) en via eigen gegevensverzameling.

De belangrijkste gegevens die in deze registratie worden bijgehouden zijn persoonsgegevens (naam, woonadres, leeftijd, geslacht e.d.) en gegevens over de praktijk (praktijkadres, vestigingswijze, praktijkvorm e.d.).

Registratie afgestudeerde huisartsen

Sinds januari 1979 verzamelt het NIVEL gegevens over mensen die de huisartsenopleiding hebben voltooid. Doel van deze registratie is inzicht te krijgen in de bezigheden en voornemens van de groep afgestudeerden.

Voor de gegevensverzameling wordt van twee gegevensbronnen gebruikgemaakt. Enerzijds worden gegevens van de Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie

(HVRC) geraadpleegd en anderzijds wordt informatie verkregen uit de enquête die het NIVEL jaarlijks op peildatum 1 januari verstuurt.

De HVRC verstrekt de volgende informatie over 'pas afgestudeerde' huisartsen:

- naam, geslacht, geboorteplaats en -datum;
- het huidige woonadres;
- de universiteit waar het artsexamen is afgelegd en de datum waarop dit is gebeurd;
- de universiteit waar men de huisartsenopleiding gevolgd heeft en de begin- en einddatum van deze opleiding;
- de datum van registratie als huisarts.

De tweede informatiebron is de jaarlijkse vragenlijst. Deze wordt toegestuurd aan:

1. diegenen die in het jaar voorafgaand aan de peiling de huisartsenopleiding hebben voltooid en
2. degenen die bij voorgaande peilingen niet aangaven zelfstandig gevestigd te zijn én hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk nog niet hebben opgegeven.

Op basis van bovengenoemde gegevens kunnen onder andere de volgende vragen beantwoord worden:

- hoeveel huisartsen hebben de huisartsenopleiding gevolgd?
- hoeveel van hen hebben zich als huisarts gevestigd of zijn als HIDHA werkzaam?
- hoeveel tijd verloopt er tussen beëindiging van de huisartsenopleiding en aanvang van de werkzaamheden als huisarts?
- hoeveel huisartsen zijn op zoek naar een praktijk?
- hoeveel huisartsen hebben hun vestigingsplannen voor een eigen praktijk opgegeven?
- welke voorkeuren hebben huisartsen ten aanzien van een toekomstige praktijk?

Gezien de opzet van de registratiesystemen kunnen als gevolg van achteraf uitgevoerde correcties en/of toevoegingen, reeds gepubliceerde cijfers bijgesteld worden. De gegevensbestanden worden dus niet bevroren, zodat er in de cijfers kleine verschillen kunnen optreden met eerder gepubliceerde statistische overzichten.

Tot op heden zijn er 25 peilingen geweest. Voor de peiling van 1 januari 2004 zijn in totaal 1.288 vragenlijsten verstuurd. De respons bedroeg 83%. Dit percentage is te danken aan de werkwijze: wanneer de afgestudeerde huisartsen na één rappel nog niet gereageerd hebben, dan worden zij telefonisch benaderd. In totaal waren er 181 nog niet gevestigde huisartsen 'onbereikbaar'. Daarnaast bevonden zich 29 huisartsen op de peildatum in het buitenland.

2. GEVESTIGDE HUISARTSEN EN HIDHA'S

Aantal en groei

Op 1 januari 2004 zijn er in Nederland 8.209 huisartsen werkzaam (zie tabel 1). Van hen zijn er 7.420 zelfstandig gevestigd. De overige 789 zijn HIDHA's (afgestudeerde huisartsen die langer dan een half jaar in loondienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam zijn). Vergeleken met het vorige peiljaar 2003 is het totaal aantal huisartsen met 102 toegenomen, ofwel een groei van 1%.

Tabel 1: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen en HIDHA's naar geslacht vanaf 1980, op 1 januari

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
1980	5.041	216	5.257	110	155	265	5.522
1985	5.433	476	5.909	122	181	303	6.212
1990	5.615	776	6.391	169	240	409	6.800
1991	5.616	849	6.465	154	238	392	6.857
1992	5.634	901	6.535	127	242	369	6.904
1993	5.618	971	6.589	120	254	374	6.963
1994	5.631	1.018	6.649	107	257	364	7.013
1995	5.657	1.096	6.753	96	276	372	7.125
1996	5.662	1.152	6.814	81	275	356	7.170
1997	5.656	1.260	6.916	113	348	461	7.377
1998	5.668	1.330	6.998	93	365	458	7.456
1999	5.691	1.400	7.091	101	379	480	7.571
2000	5.702	1.514	7.216	94	396	490	7.706
2001	5.631	1.639	7.270	87	406	493	7.763
2002	5.588	1.740	7.328	111	506	617	7.945
2003	5.556	1.829	7.385	127	595	722	8.107
2004	5.504	1.916	7.420	126	663	789	8.209

Van alle werkzame huisartsen is 31 % vrouw. Wordt er onderscheid gemaakt naar functie dan blijkt het aandeel

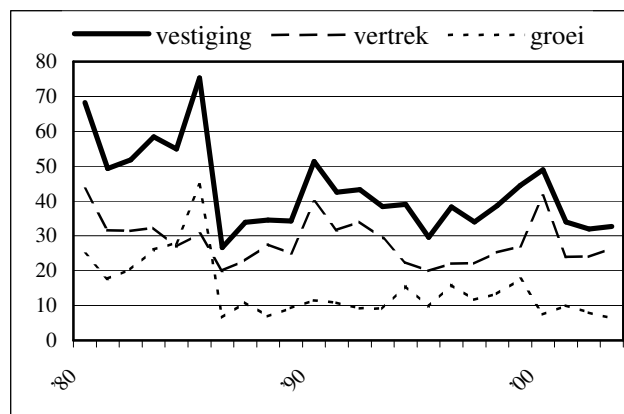
vrouwen onder HIDHA's het grootst te zijn: 84%. Van de zelfstandig gevestigde huisartsen is 26% vrouw. In de afgelopen 10 jaar is het aantal vrouwelijke huisartsen toegenomen van 1.275 in 1994 tot 2.579 in 2004. Er is dus sprake van een verdubbeling van het aantal vrouwelijke huisartsen.

Vestiging en vertrek zelfstandig gevestigde huisartsen

De groei van het aantal huisartsen is het resultaat van vestiging en vertrek. Uit figuur 1 kan worden afgeleid dat er sinds 2001 sprake is van een afname van het aantal huisartsen dat zich zelfstandig vestigt. In 2000 vestigden zich nog 355 huisartsen. Dat aantal is in 2003 teruggelopen tot 242. De helft van hen is vrouw.

Het vertrekcijfer is ten opzichte van 2002 iets toegenomen; bedroeg het aantal huisartsen dat in 2002 hun praktijk neerlegden nog 176, in 2003 zijn 195 huisartsen met hun praktijk gestopt. Per saldo is in 2003 het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen met 47 gegroeid.

Figuur 1: Vestiging, vertrek en groei van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen vanaf 1980 (in %)

Het merendeel van de huisartsen (40%) die in 2003 met een praktijk zijn begonnen, hebben zich in een groepspraktijk gevestigd. Daarnaast is 38% in een duopraktijk begonnen en heeft 22% zich in een solopraktijk gevestigd.

Er bestaan grote verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft de praktijkvorm waarin zij zich voor het eerst vestigen. Zo is het percentage mannelijke huisartsen dat zich in een solopraktijk heeft gevestigd is ruim drie keer zo groot dan het percentage vrouwen dat in een solopraktijk is begonnen (respectievelijk 34% en 10%). Andersom geldt dat de vrouwelijke huisartsen vaker dan hun mannelijke collega's in een groepspraktijk zijn gestart (respectievelijk 51% en 29%). Het aandeel mannelijke en vrouwelijke huisartsen dat in een duopraktijk is begonnen, is nagenoeg even groot (respectievelijk 37% en 39%).

Van de 195 huisartsen die in 2003 met hun praktijk zijn gestopt, is 83% man en 17% vrouw. Ruim de helft (57%) heeft opgegeven om "leeftijdsredenen" te zijn gestopt. Voor 11% was "ziekte" de belangrijkste reden om te stoppen. Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan zien we dat mannelijke huisartsen vooral om "leeftijdsredenen" (63%) of "ziekte" (11%) gestopt zijn. Bij vrouwelijke huisartsen spelen "leeftijdsredenen" (29%) en "ziekte" (12%) eveneens een grote rol. Daarnaast is een deel (12%) als waarnemer gaan werken.

Leeftijd

De leeftijdsopbouw van de groep huisartsen is door de jaren heen aanzienlijk veranderd. Was in 1994 nog 29% van de huisartsen (incl. HIDHA's) jonger dan 40 jaar, op 1 januari 2004 bedraagt dit aandeel circa 21% (zie tabel 2). Hierbij dient opgemerkt te worden dat vrouwelijke huisartsen een veel jongere leeftijdsopbouw kennen dan mannelijke huisartsen. Van de vrouwen is 43% jonger dan 40 jaar, tegenover slechts 11% van de mannen. Worden de zelfstandig gevestigde huisartsen en de HIDHA's

afzonderlijk bekeken, dan blijkt dat van de zelfstandig gevestigden 16% jonger is dan 40 jaar, terwijl van de HIDHA's 70% de leeftijd van 40 jaar nog niet heeft bereikt.

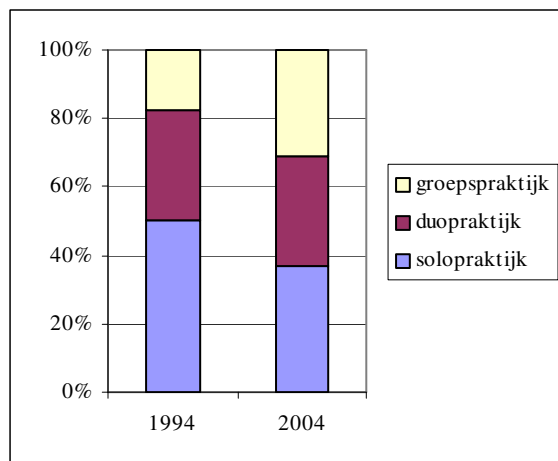
Tabel 2: Leeftijdsverdeling van huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) naar geslacht, op 1 januari 2004

Leeftijd	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 30	11	0,2	22	0,9	33	0,4
30-34	160	2,8	423	16,4	583	7,1
35-39	462	8,2	655	25,4	1117	13,6
40-44	810	14,4	516	20,0	1326	16,2
45-49	1.311	23,3	517	20,0	1828	22,3
50-54	1.439	25,6	323	12,5	1762	21,5
55-59	1.160	20,6	112	4,3	1272	15,5
60-64	271	4,8	10	0,4	281	3,4
> 64	6	0,1	1	0,0	7	0,1
Totaal	5.630	100,0	2.579	100,0	8.209	100,0

Praktijkvorm zelfstandig gevestigde huisartsen

Van de Nederlandse huisartsen werkt nog een groot deel (37%) in een solopraktijk, al is hun aandeel het afgelopen decennium vrijwel ieder jaar afgenomen. In 1994 bedroeg het percentage solowerkende huisartsen nog 51%. Het percentage huisartsen met een groepspraktijk neemt daarentegen juist toe. Werkte 10 jaar geleden nog 18% van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een groepspraktijk, inmiddels is dat percentage opgelopen tot 31%. Het aandeel huisartsen dat in een duopraktijk werkt, bedraagt op 1 januari 2004 net zoals in 1994 32% (zie figuur 2).

Figuur 2: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm, op 1 januari 1994 en 2004

Aantal praktijken

Op 1 januari 2004 telt Nederland in totaal 4.564 huisartspraktijken (zie tabel 3). Net als voorgaande jaren is het aantal praktijken weer wat verder afgenomen (-1%). Het merendeel van de praktijken bestaat uit solopraktijken (61%). Van de overige praktijken is 26% een duopraktijk en 13% een groepspraktijk.

Tabel 3: Relatief aantal praktijken naar praktijkvorm, op 1 januari

Peildatum	Solo-praktijk	Duo-praktijk	Groepspraktijk	Totaal (abs)
1999	66,9%	24,5%	8,4%	4.808
2000	65,8%	24,9%	9,2%	4.801
2001	64,4%	25,4%	10,1%	4.750
2002	63,3%	25,5%	11,2%	4.681
2003	61,9%	26,2%	11,9%	4.631
2004	60,7%	26,4%	12,9%	4.564

Apotheekhoudende huisartsen

Op 1 januari 2004 telt Nederland 586 apothekhoudende huisartsen. Van alle in Nederland zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend. In 1994 waren dit er nog 712, ofwel 10% van de zelfstandig gevestigde huisartsen. In totaal zijn er 487 apothekhoudende praktijken.

Fulltime/parttime

Op 1 januari 2004 werkt 44% van de huisartsen (inclusief HIDHA's) in deeltijd. Het zijn vooral de vrouwelijke huisartsen die een parttime baan hebben (84%). Van de mannelijke huisartsen werkt daarentegen 27% in deeltijd.

Maken we onderscheid naar functie dan blijkt dat 98% van de HIDHA's in deeltijd werkt, tegenover 39% van de zelfstandig gevestigde huisartsen (zie tabel 4).

Tabel 4: Relatieve verdeling van het aantal full- en parttime werkende huisartsen naar functie en geslacht, op 1 januari 2004

	Zelfstandig gevestigde huisartsen			HIDHA's			Totaal		
	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %	man %	vrouw %	totaal %
Parttime	25,0	78,7	38,6	91,2	98,9	97,7	26,6	84,1	44,4
Fulltime	75,0	21,3	61,4	8,8	1,1	2,3	73,4	15,9	55,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Spreiding en dichtheid

Van alle huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) is het grootste deel (27%) in gemeenten met een sterk stedelijk karakter gevestigd (tabel 5). In gemeenten met een niet-verstedelijkt karakter zijn relatief de minste huisartsen gevestigd (13%). Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat vrouwelijke huisartsen vaker dan mannen in sterk en zeer sterk stedelijke gemeenten gevestigd zijn.

Tabel 5: Relatieve verdeling van het aantal huisartsen naar stedelijkheid¹ en geslacht, op 1 januari 2004

	Man	Vrouw	Totaal
Zeer sterk stedelijk	16,9%	22,3%	18,6%
Sterk stedelijk	26,6%	28,3%	27,1%
Matig stedelijk	20,5%	19,4%	20,1%
Weinig stedelijk	21,7%	19,2%	20,9%
Niet-stedelijk	14,4%	10,8%	13,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

¹ Zie voor nadere toelichting het onderdeel 'Begrippen'.

Er zijn grote regionale verschillen wat betreft de praktijkvorm waarin huisartsen werkzaam zijn. Zo is in Groningen 55% van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een solo-praktijk werkzaam. Ook in de provincies Friesland en Zeeland is eveneens een groot deel van de zelfstandig gevestigde huisartsen in een solopraktijk werkzaam (respectievelijk 46% en 44%). In Utrecht en Flevoland waar het percentage solowerkende huisartsen het kleinst is, zien we juist dat relatief veel huisartsen in een groepspraktijk werken. Dat geldt met name voor de provincie Flevoland. Ruim driekwart (78%) van de zelfstandig gevestigde huisartsen werkt in een groepspraktijk.

Tabel 6: Relatieve verdeling van het aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie, op 1 januari 2004

	solo-	duo-	groeps-	Totaal	
	praktijk	praktijk	praktijk	abs	%
	%	%	%		
Groningen	54,9	20,8	24,3	255	100,0
Friesland	45,5	35,5	19,1	299	100,0
Drenthe	31,0	35,4	33,6	226	100,0
Overijssel	43,1	27,8	29,0	489	100,0
Flevoland	14,7	7,4	77,9	190	100,0
Gelderland	37,1	37,4	25,5	910	100,0
Utrecht	25,7	32,4	41,9	549	100,0
N-Holland	38,7	33,8	27,5	1.228	100,0
Z-Holland	39,5	32,4	28,2	1.523	100,0
Zeeland	43,9	31,6	24,6	171	100,0
N-Brabant	35,4	33,0	31,6	1.062	100,0
Limburg	31,9	34,7	33,4	518	100,0
Nederland	37,1	32,3	30,5	7.420	100,0

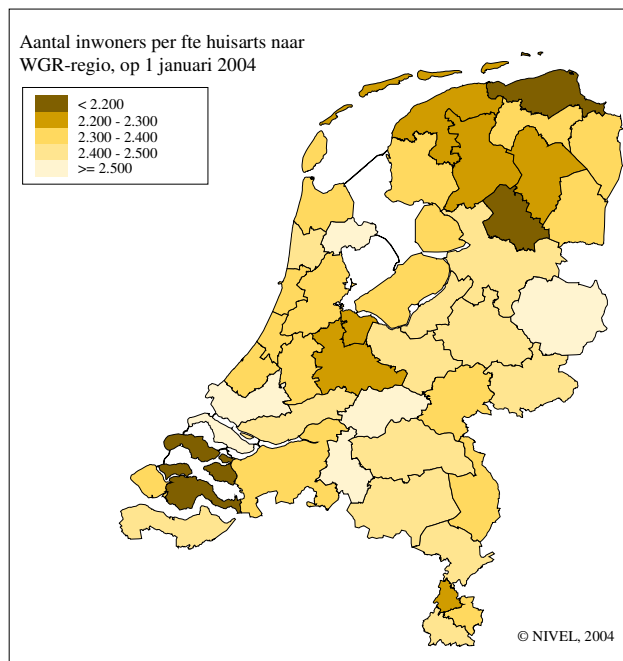
De huisartsendichtheid, ofwel het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) bedraagt 2.392 (tabel 7). De regionale verschillen in huisartsendichtheid zijn niet groot. De laagste huisartsendichtheden worden gemeten in Overijssel (2.482), Noord-Brabant (2.454) en Zuid-Holland (2.434). De hoogste huisartsendichtheden worden in Drenthe (2.249) en Friesland (2.271) gevonden.

Tabel 7: Aantal fte huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's) en huisartsendichtheid per provincie op 1 januari 2004

	Aantal inwoners ¹	Aantal fte huisarts	Inwoners per fte huisarts
Groningen	574.383	248,8	2.308
Friesland	641.820	282,6	2.271
Drenthe	482.322	214,5	2.249
Overijssel	1.105.329	445,3	2.482
Flevoland	360.002	153,2	2.350
Gelderland	1.966.955	820,0	2.399
Utrecht	1.161.899	495,1	2.347
Noord-Holland	2.585.852	1091,8	2.368
Zuid-Holland	3.451.681	1417,9	2.434
Zeeland	378.889	165,5	2.290
Noord-Brabant	2.406.751	980,6	2.454
Limburg	1.139.050	479,6	2.375
Nederland	16.254.933	6.794,9	2.392

In figuur 3 zijn de regionale verschillen in de huisartsendichtheid nog eens in kaart gebracht, maar nu naar WGR-regio. Uit deze figuur kan afgeleid worden dat met name in het noorden van Nederland, rond Utrecht en in delen van Zeeland de hoogste huisartsendichtheid voorkomen (op kaart de donkere gebieden). De laagste huisartsendichtheden worden onder andere aangetroffen in Twente en West-Friesland, rond Tilburg én in Rotterdam e.o.

Figuur 3: Huisartsendichtheid (aantal inwoners per fte huisarts) naar WGR-regio, op 1 januari 2004

3. AFGESTUDEERDE HUISARTSEN

Artsen in opleiding tot huisarts

Op 31 december 2003 volgden in totaal 1.218 artsen de opleiding huisartsgeneeskunde (tabel 8). Van hen is 65% vrouw. In Nijmegen zijn de meeste artsen in opleiding tot huisarts (189), gevolgd door Utrecht (174).

Allen volgen de opleiding volgens het driejarig curriculum.

Tabel 8: Aantal artsen in opleiding tot huisarts naar aanvangsjaar en Universitair Huisartsen Instituut, op 31 december 2003

	1999	2000	2001	2002	2003	Totaal
U.v.Amsterdam (UvA)	-	4	43	49	71	167
VU Amsterdam (VU)	-	-	21	50	58	129
Groningen	-	1	25	47	47	120
Leiden	2	4	31	59	60	156
Maastricht	1	2	21	53	47	124
Nijmegen	1	3	37	73	75	189
Rotterdam	-	5	31	59	64	159
Utrecht	-	1	45	56	72	174
Totaal	4	20	254	446	494	1.218

Bron: Huisarts en Verpleeghuisarts Registratie Commissie (HVRC).

Werkzaamheden afgestudeerde huisartsen

In de periode 1974-2003 hebben in totaal 10.146 artsen de huisartsenopleiding voltooid (tabel 9). Van hen is het merendeel (58%) op 1 januari 2004 gevestigd als huisarts en werkt 7% als HIDHA. Uit de tabel blijkt verder dat 12% wel ooit als huisarts werkzaam is geweest, maar op 1 januari 2004 niet als huisarts aan de slag is. Circa 18% is na het voltooien van de studie nimmer als huisarts werkzaam geweest. Daarbij moet worden aangetekend dat dit meer voorkwam bij de oudere cohorten dan in de jongere cohorten. Zo blijkt bijvoorbeeld dat van het afstudeercohort 1980 30% nooit als huisarts werkzaam is geweest, terwijl

dit slechts voor 8% geldt voor het afstudeercohort 1990. In totaal is 3% (260 huisartsen) van de sinds 1974 afgestudeerde huisartsen niet als zelfstandig gevestigd huisarts of HIDHA werkzaam, maar wel op zoek naar werk als huisarts.

Tabel 9: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in Nederland zijn opgeleid op 1 januari 2004

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend ¹		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1974	10	31,3	1	3,1	-	-	10	31,3	11	34,4	-	-	32	100,0
1975	86	50,0	-	-	-	-	34	19,8	52	30,2	-	-	172	100,0
1976	157	46,0	-	-	1	0,3	86	25,2	97	28,4	-	-	341	100,0
1977	222	49,2	4	0,9	-	-	98	21,7	125	27,7	2	0,4	451	100,0
1978	256	53,1	6	1,2	-	-	85	17,6	132	27,4	3	0,6	482	100,0
1979	243	53,3	4	0,9	-	-	79	17,3	129	28,3	1	0,2	456	100,0
1980	221	50,7	6	1,4	-	-	75	17,2	131	30,0	3	0,7	436	100,0
1981	231	55,4	11	2,6	-	-	64	15,3	109	26,1	2	0,5	417	100,0
1982	239	54,1	9	2,0	-	-	59	13,3	132	29,9	3	0,7	442	100,0
1983	266	56,5	5	1,1	2	0,4	70	14,9	118	25,1	10	2,1	471	100,0
1984	272	54,9	6	1,2	1	0,2	67	13,5	145	29,3	4	0,8	495	100,0
1985	255	52,8	6	1,2	-	-	76	15,7	142	29,4	4	0,8	483	100,0
1986	271	62,7	6	1,4	-	-	55	12,7	99	22,9	1	0,2	432	100,0
1987	290	61,4	9	1,9	-	-	60	12,7	109	23,1	4	0,8	472	100,0
1988	236	62,4	13	3,4	1	0,3	61	16,1	65	17,2	2	0,5	378	100,0
1989	119	66,5	7	3,9	-	-	19	10,6	30	16,8	4	2,2	179	100,0

Vervolg tabel 9

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend ¹		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1990	149	80,1	10	5,4	-	-	12	6,5	14	7,5	1	0,5	186	100,0
1991	219	72,8	20	6,6	-	-	40	13,3	19	6,3	3	1,0	301	100,0
1992	216	79,1	9	3,3	1	0,4	27	9,9	18	6,6	2	0,7	273	100,0
1993	212	76,3	17	6,1	3	1,1	35	12,6	11	4,0	-	-	278	100,0
1994	230	76,7	25	8,3	1	0,3	30	10,0	14	4,7	-	-	300	100,0
1995	238	80,1	23	7,7	2	0,7	23	7,7	9	3,0	2	0,7	297	100,0
1996	94	80,3	9	7,7	-	-	8	6,8	5	4,3	1	0,9	117	100,0
1997	140	71,4	24	12,2	5	2,6	13	6,6	10	5,1	4	2,0	196	100,0
1998	234	77,5	33	10,9	4	1,3	17	5,6	8	2,6	6	2,0	302	100,0
1999	248	66,7	69	18,5	19	5,1	9	2,4	14	3,8	13	3,5	372	100,0
2000	187	60,1	61	19,6	20	6,4	12	3,9	15	4,8	16	5,1	311	100,0
2001	139	42,6	104	31,9	26	8,0	9	2,8	15	4,6	33	10,1	326	100,0
2002	131	36,1	119	32,8	62	17,1	8	2,2	7	1,9	36	9,9	363	100,0
2003	63	16,4	112	29,1	115	29,9	-	-	-	-	95	24,7	385	100,0
Totaal	5.874	57,9	728	7,2	263	2,6	1.241	12,2	1.785	17,6	255	2,5	10.146	100,0

¹ Deze groep bestaat voornamelijk uit waarnemers.

Uit tabel 10 kan worden afgelezen dat sinds 1974 in totaal 710 huisartsen in het buitenland de opleiding hebben voltooid en zich in Nederland als huisarts hebben ingeschreven. Het aantal inschrijvingen was het hoogst in de periode 1995-1999. Van de 710 in het buitenland opgeleide huisartsen is op 1 januari 2004 53% als zelfstandig gevestigd huisarts en 7% als HIDHA werkzaam. Circa 22% is nooit als huisarts werkzaam geweest.

Tabel 10: Overzicht van de activiteiten van alle huisartsen die in het buitenland zijn opgeleid op 1 januari 2004

Jaar voltooiing opleiding	Zelfstandig gevestigd		HIDHA		Werk- zoekend ¹		Werkzaam geweest		Nooit werk- zaam geweest en afgezien		Overig		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
1976-1979	2	33,3	-	-	-	-	1	16,7	1	16,7	2	33,3	6	100,0
1980-1984	18	34,0	-	-	2	3,8	2	3,8	29	54,7	2	3,8	53	100,0
1985-1989	35	38,5	1	1,1	1	1,1	7	7,7	38	41,8	9	9,9	91	100,0
1990-1994	111	60,7	8	4,4	3	1,6	20	10,9	37	20,2	4	2,2	183	100,0
1995-1999	169	65,5	18	7,0	8	3,1	11	4,3	37	14,3	15	5,8	258	100,0
2000	17	42,5	7	17,5	5	12,5	2	5,0	6	15,0	3	7,5	40	100,0
2001	17	51,5	3	9,1	2	6,1	-	-	3	9,1	8	24,2	33	100,0
2002	6	20,0	8	26,7	4	13,3	-	-	2	6,7	10	33,3	30	100,0
2003	2	12,5	4	25,0	3	18,8	-	-	-	-	7	43,8	16	100,0
Totaal	377	53,1	49	6,9	28	3,9	43	6,1	153	21,5	60	8,5	710	100,0

Werkzoekende en praktijkzoekende huisartsen

Op 1 januari 2004 zijn er in Nederland circa 396 afgestudeerde huisartsen die *niet* als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werken zijn, maar (in principe) wel voor de arbeidsmarkt voor huisartsen 'beschikbaar' zijn. Zo'n 55% van deze 'beschikbare' groep afgestudeerde huisartsen is vrouw (tabel 11). Verreweg het grootste deel (74%) van de groep van 396 afgestudeerde huisartsen is als waarnemer werkzaam, de rest is niet werkzaam.

Tabel 11: Aantal afgestudeerde huisartsen dat niet als zelfstandig gevestigde huisarts of als HIDHA werkt, maar wel 'beschikbaar' is voor de arbeidsmarkt voor huisartsen, op 1 januari, uitgesplitst naar geslacht

Peildatum	Beschikbaar voor arbeidsmarkt					
	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
2000	186	47,0	210	53,0	396	100,0
2001	174	45,4	209	54,6	383	100,0
2002	162	42,1	223	57,9	385	100,0
2003	191	46,9	216	53,1	407	100,0
2004	178	44,9	218	55,1	396	100,0

Van de 396 afgestudeerde huisartsen die op 1 januari 2004 'beschikbaar' zijn, zijn er 285 (72%) actief en 111 (28%) niet actief op zoek naar een baan als huisarts (tabel 12).

Tabel 12: De mate waarin de groep 'beschikbare' huisartsen op zoek is naar werk als huisarts, op 1 januari, uitgesplitst naar geslacht

Peildatum	Actief			Niet actief			Totaal
	man	vrouw	totaal	man	vrouw	totaal	
2000	145	149	294	41	61	102	396
2001	122	135	257	52	74	126	383
2002	113	173	286	49	50	99	385
2003	124	157	281	67	59	126	407
2004	121	164	285	57	54	111	396

Aan de groep actief zoekende huisartsen is tot slot gevraagd naar wat voor type functie de voorkeur uitgaat; dat wil zeggen zelfstandig gevestigd of HIDHA. Aan deze groep is ook de groep werkzame HIDHA's toegevoegd die hebben aangegeven dat het huidige HIDHA-schap geen permanente functie is en dat men *actief* op zoek is naar een andere functie.

Op 1 januari 2004 zijn 294 van de in totaal 415 afgestudeerde huisartsen op zoek naar een eigen praktijk. Wordt er onderscheid gemaakt naar geslacht, dan blijkt dat mannen relatief vaker op zoek zijn naar een eigen praktijk dan vrouwen (respectievelijk 82% en 65%); vrouwen daarentegen zijn vaker op zoek naar een HIDHA-schap dan mannen (respectievelijk 21% en 7%).

Tabel 13: *Wensen van actief werkzoekende afgestudeerde huisartsen en actief zoekende HIDHA's, op 1 januari 2004, uitgesplitst naar geslacht*

Huidige functie	Gewenste functie									Totaal
	eigen praktijk			HIDHA			Geen voorkeur			
	m	v	t	m	v	t	m	v	t	
HIDHA	23	79	102	2	6	8	2	18	20	130
Waar-nemer	81	75	156	7	30	37	10	13	23	216
Niet werkzaam	17	19	36	2	21	23	4	6	10	69
Totaal	121	173	294	11	57	68	16	37	53	415

Van de afgestudeerde huisartsen die op zoek zijn naar een eigen praktijk, blijkt het grootste deel in een groepspraktijk (60%) of een duopraktijk (31%) te willen werken. Slechts 2% zou het liefst in een solopraktijk willen werken. De overige 7% heeft geen voorkeur of niets ingevuld.

Als de wensen van de praktijkzoekenden worden uitgesplitst naar mannen en vrouwen, dan blijkt van de vrouwen niemand als solowerkende huisarts aan de slag zou willen gaan. Voor de mannen geldt dat 6% een solopraktijk wenst. Van alle praktijkzoekende huisartsen wenst zo'n 83% een parttime baan. Uitgesplitst naar geslacht zijn duidelijke verschillen waarneembaar tussen mannen en vrouwen; circa 66% van de mannelijke praktijkzoekende huisartsen spreekt zich uit voor een parttime baan, tegenover 92% van de vrouwelijke praktijkzoekenden.

De praktijkzoekende huisartsen is tevens gevraagd naar de gewenste praktijkomvang. Uit tabel 14 blijkt dat circa 30% zich uitspreekt voor een praktijk met minder dan 2.000 patiënten. De gemiddelde gewenste praktijkomvang bedraagt 2.067. Ook hier blijken de verschillen tussen mannen

en vrouwen groot. De gemiddelde gewenste praktijkomvang van mannen bedraagt 2.372 en van vrouwen 1.836.

Tabel 14: Gewenste praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen op 1 januari 2004

Praktijk- omvang	Mannen		Vrouwen		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%
< 1.750	4	3,3	61	35,3	65	22,1
1.750-1.999	5	4,1	18	10,4	23	7,8
2.000-2.249	17	14,0	35	20,2	52	17,7
2.250-2.499	27	22,3	13	7,5	40	13,6
2.500 of meer	55	45,5	15	8,7	70	23,8
Geen voorkeur	13	10,7	31	17,9	44	15,0
Totaal	121	100,0	173	100,0	294	100,0
Gemiddeld	2.372		1.836		2.067	

In de afgelopen 5 jaar zien we dat de gemiddelde gewenste praktijkomvang ieder jaar iets toeneemt (tabel 15).

Tabel 15: De gewenste gemiddelde praktijkomvang van praktijkzoekende huisartsen, op 1 januari

Peildatum	Gemiddelde gewenste praktijkomvang
2000	1.953
2001	1.969
2002	1.974
2003	2.053
2004	2.067

Huisartsen die hun vestigingsplannen hebben opgegeven en nooit werkzaam zijn geweest

Uit de peiling van 1 januari 2004 blijkt dat 34 huisartsen die in Nederland een huisartsenopleiding hebben gevolgd in de loop van 2003 van hun plannen hebben afgezien om huisarts te worden. Het totaal aantal sinds 1974 opgeleide huisartsen dat de vestigingsplannen heeft opgegeven en tevens nooit werkzaam is geweest, komt daarmee op 1.785. Dit is 18% van alle sinds 1974 opgeleide huisartsen. Van de totale groep van 34 huisartsen die in 2003 met het zoeken is gestopt, blijkt dat 82% wel vestigingsplannen heeft gehad, maar deze niet heeft kunnen realiseren. Een groot deel (24%) van de groep die in 2003 heeft afgezien van vestiging is in het buitenland aan de slag gegaan.

4. SAMENVATTING

- Op 1 januari 2004 telt Nederland 7.420 zelfstandig gevestigde huisartsen en 789 HIDHA's. Onder hen zijn 2.579 vrouwelijke huisartsen (31%).
- Circa 21% van de huisartsen is jonger dan veertig jaar.
- Relatief de meeste (37%) zelfstandig gevestigde huisartsen zijn werkzaam in een solopraktijk. Ongeveer 32% werkt in een duopraktijk en 31% van hen is werkzaam in een groepspraktijk.
- In 2004 zijn er 4.564 praktijken, waarvan de meeste (61%) solopraktijken zijn.
- Van alle zelfstandig gevestigde huisartsen is 8% apothekhoudend.
- In totaal werkt 44% van de huisartsen (zelfstandig gevestigden én HIDHA's tezamen) parttime.
- De gemiddelde huisartsendichtheid is 2.392 inwoners per fte huisarts.
- Op 1 januari 2004 zijn er in Nederland 396 afgestudeerde huisartsen die (in principe) beschikbaar zijn om als huisarts aan de slag te gaan. Van deze groep zijn er 285 actief op zoek naar werk als huisarts.
- Van de in totaal 294 afgestudeerde huisartsen die op 1 januari op zoek zijn naar een zelfstandige vestiging, blijkt dat 60% op zoek is naar een groepspraktijk.
- 34 afgestudeerde huisartsen hebben in 2003 hun vestigingsplannen opgegeven. Van hen had 82% bij het voltooien van hun opleiding wel serieuze vestigingsplannen.
- Van degenen die tussen 1974 en 1985 afstudeerden, heeft rond de 30% zich nooit gevestigd. Voor de groep die vanaf 1993 is afgestudeerd, geldt dit slechts voor iets minder dan 5%.

5. BEGRIPPEN

Zelfstandig gevestigde huisarts - een huisarts die de algemene praktijk uitoefent voor ziekenfonds- en particuliere patiënten en die ziekenfondspatiënten op eigen naam of naam van de maatschap heeft.

HIDHA - een huisarts (niet in opleiding) die voor langere tijd (minimaal een half jaar) in dienst van een zelfstandig gevestigde huisarts werkzaam is.

Afgestudeerde huisarts - een huisarts die de huisartsenopleiding (sinds 1974) heeft gevolgd.

Solopraktijk - praktijkvoering door een zelfstandig gevestigde huisarts (al of niet in samenwerking met een HIDHA).

Duopraktijk - praktijkvoering door twee zelfstandig gevestigde huisartsen in een gezamenlijk praktijkgebouw.

Groepspraktijk - praktijkvoering door tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen onder één dak.

Fte - fulltime equivalent.

Huisartsendichtheid - het gemiddeld aantal inwoners per fte huisarts (zelfstandig gevestigde huisarts én HIDHA).

Omgevingsadressendichtheid - Typologie van gemeenten waarin de mate van stedelijkheid is weergegeven. Deze maatstaf is gedefinieerd als de gemiddelde adressendichtheid binnen een cirkel met een straal van 1 km. Met de maatstaf wordt beoogd de mate van concentratie van menselijke activiteiten weer te geven. De omgevingsadressendichtheid van een gemeente is gedefinieerd als het gemiddelde van de omgevingsadressendichtheid van alle afzonderlijke adressen binnen de gemeente. Hierbij worden de volgende vijf categorieën onderscheiden (CBS):

Niet-stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van minder dan 500 adressen per km² (bijv. Lopik en Wieringen);

Weinig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 500 tot 1.000 adressen per km² (bijv. Rozendaal en Stadskanaal);

Matig stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.000 tot 1.500 adressen per km² (bijv. Ede en Lelystad);

Sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 1.500 tot 2.500 adressen per km² (bijv. Apeldoorn en Gouda);

Zeer sterk stedelijke gemeenten:

Gemeenten met een omgevingsadressendichtheid van 2.500 adressen of meer per km² (bijv. Amsterdam en Delft).